

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
103 33 STOCKHOLM

DNR 2005-1136-STA

**Yttrande över departementspromemorian Europakooperativ (Ds 2005:45)
(Ju2005/8848/L1)**

2005-12-19

1 INLEDNING

Riksbanken har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade departementspromemoria. De EG-förordningar¹ som ligger till grund för förslagen påverkar förutsättningar för ekonomisk integration inom EU. I Riksbankens intresse ligger framför allt de regler som påverkar de finansiella företagens möjlighet till integration till exempel genom gränsöverskridande fusioner. Detta ligger i linje med Riksbankens lagstadgade uppgift att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

2 RIKSBANKENS SYNPUNKTER

Som en del av Lissabonagendan är det uttryckliga syftet med SE- och SCE-förordningarna att möjliggöra en etablering av gränsöverskridande bolag respektive kooperativ (ekonomiska föreningar). I praktiken innebär det att det skapas nya associationsrättsliga regelverk för Europabolag och Europakooperativ. Enligt Riksbankens mening är detta ett viktigt steg för att utforma de legala ramarna som skapar enklare former för integration av ekonomisk verksamhet i unionen. Riksbanken är också generellt positiv till att undanröja hindren för en sådan integration då denna skulle kunna vara till gagn för såväl konsumenter, små och medelstora företag som den ekonomiska tillväxten.

Eftersom en välfungerande finansiell sektor ofta fungerar som en katalysator för effektiviserande förändringar i den reala ekonomin är det extra viktigt att undanröja hinder för integrationen av just den finansiella sektorn. Riksbanken stöder därför avsikterna med såväl förordningarna som de föreslagna lagändringarna, men vill ändå framföra ett antal specifika kommentarer.

¹ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag (SE-förordningen) samt Rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar (SCE-förordningen).

■ Precisering av begreppet allmänintresse

I SE- och SCE-förordningarna anges att behörig myndighet får motsätta sig bildandet av ett europabolag eller ett europakooperativ med "hänsyn till allmänintresset"², när bildandet sker genom fusion. På samma grund, dvs. med hänsyn till allmänintresset, har den behöriga myndigheten rätt att motsätta sig en gränsöverskridande flytt av ett existerande europabolags eller europakooperativs säte. Riksbanken vill i detta sammanhang dels peka på att begreppet allmänintresse är oklart, vilket leder till ett antal problem, dels föreslå ett antal preciseringar av begreppet.

För det första finns det en risk att tolkningen av begreppet kan variera mellan medlemsländerna vilket kan verka hämmande på integrationen och därmed underminera hela syftet med förordningarna.

Enligt Riksbankens mening bör det för det andra, när mer allmänt hållna begrepp används i lagstiftningen, finnas tydlig vägledning i förarbetena hur begreppet ska tolkas. I de föreslagna lagarna används begreppet allmänintresse och som förtydligande anges i promemorian att "exempel på vad som bör kunna betraktas som ett allmänintresse ... torde vara intresset av ett väl fungerande betalningssystem. ... Hänsyn till kapitalmarknadens funktion bör också kunna åberopas" (sid. 166). Samtidigt specificeras just dessa fall explicit i lagförslagen där det framgår att Finansinspektionen får motsätta sig fusion eller flytt av säte "om det finns skäl att anta att det skulle uppstå allvarliga störningar i betalningssystemets eller kapitalmarknadens funktion eller om det annars är motiverat av hänsyn till allmänintresset". Den ytterligare vägledning för tolkningen av begreppet som finns i promemorian är att det finns intresse "av att förhindra olagliga aktiviteter i allmänhet och ... penningtvätt i synnerhet" (sid. 166). Sammantaget ger detta begränsad vägledning för Finansinspektionens tolkning.

Det vore därför, enligt Riksbankens mening, önskvärt med en mer utförlig beskrivning av begreppet allmänintresse. Förutom de fall som specificeras i lagtexterna är det rimligt att Finansinspektionen får möjlighet att motsätta sig flytten eller fusionen om inspektionen har uppdagat och håller på att utreda oegentligheter i företaget. Om inspektionen nyligen har utdelat en sanktion, och företaget därför observeras extra noggrant, finns det också anledning att ge inspektionen möjlighet att motsätta sig flytt eller fusion. I bägge fallen skulle företaget eller kooperativet annars kunna använda en flytt eller fusion för att undvika den fördjupade tillsyn som påbörjats. Det finns en tydlig parallell till Skatteverkets rätt att motsätta sig en flytt eller fusion (med säte i annat land) om det har beslutats om revision av företaget och revisionen avsevärt skulle försvåras av fusionen eller flytten. Vidare vore det önskvärt att klargöra om begreppet allmänintresse inkluderar intresset av att skydda konsumenter, samt i vilka fall detta kan bli relevant. Samtidigt stöder Riksbanken promemorians slutsats att möjligheten att motsätta sig en flytt eller fusion bör användas "mycket restriktivt" (sid. 166). Genom att närmare specificera villkoren för att hindra en flytt eller etablering genom fusion minskar risken att rätten används annat än när det är absolut nödvändigt. Preciseringen av begreppet allmänintresse får inte leda till att förordningarnas syfte undermineras.

² Se SCE-förordningen artikel 21, andra stycket.

■ Samråd med Riksbanken

I lagförslagen för europabolag och europakooperativ ges, som framgår ovan, Finansinspektionen rätt att motsätta sig både en flytt och etablering genom fusion om det riskerar leda till "allvarliga störningar i betalningssystemets eller kapitalmarknadens funktion". Mot bakgrund av Riksbankens arbete kring finansiell stabilitet och dess lagstadgade uppgift att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende vill Riksbanken framhäva att det också bör framgå av förarbetena att ett eventuellt beslut av Finansinspektionen med denna motivering ska föregås av ett obligatoriskt samrådsförfarande med Riksbanken.

Insättningsgarantin

Som Riksbanken framförde i remissyttrandet över förslaget till lag om europabolag (Ds 2003:15) är det viktigt att närmare utreda konsekvenserna av lagförslagen på systemet för insättningsgarantin. Europeiska kommissionen har inlett en översyn av EG-direktivet om insättningsgarantierna och det är viktigt att denna översyn leder fram till konstruktiva förslag, som hanterar de problem som uppstår på grund av olikheterna i ländernas system, så att bildandet av europabolag och europa-cooperativ inte onödigt försvåras.

Ledamöter i dualistiskt organiserade europakooperativs tillsynsorgan

Riksbanken avstyrker slutligen promemorians förslag att inte ändra i riksbankslagen. Tvärtom förordar Riksbanken att det tydligt framgår att ledamöter av Riksbankens fullmäktige eller direktion inte kan vara ledamot eller suppleant tillsynsorganet för ett dualistiskt europakooperativ eller ett dualistiskt europabolag om detta står under tillsyn av Finansinspektionen. Att endast hänvisa till paragrafen att ledamöter av Riksbankens fullmäktige respektive direktion inte får inneha annat uppdrag som gör personen olämplig är inte tillräckligt tydligt. Tvärtom finns det all anledning att vara lika explicit i dessa fall som i fallet med en bank eller annat företag som står under Finansinspektionens tillsyn.

Beslut i detta ärende har fattats av vice riksbankschef Villy Bergström efter föredragning av Eric Frieberg och Jonas Niemeyer.

Villy Bergström

Jonas Niemeyer